

מראי מקומות - יומא

ז.

אינם נאכלים, פסח הרי כן נאכל כיון שעיקרו לאכילה, ועל כן מובנת שאלת התוספות, מדוע רבא אמר שטומאה דחוויה היא. והעיר שבתוספות במנחות (טו. ד"ה ר"י) מבואר שאפילו שרבי יהודה סובר טומאה הותרה בציבור, בקרבן פסח שעומד לאכילה יש ענין בטהורין, ולא כפי שפירש רש"י שהוא משום שבלא זה אי אפשר לאכלו, אלא שכל שלאכילה מחמירים שיהיה יותר בטהרה.

ה. מודינא היכא דאיכא שיריים לאכילה

הקשה הרש"י, שהרי ביום הכיפורים יש גם שעיר של מוסף שנאכל, ובמקרה שיש נפקא מינה לאכילה הרי רב נחמן מסכים שדינו כטומאה דחוויה. ויישב, שלקמן כתב שאת קרבן המוסף יכול להקריב גם כהן אחר, ואם כן הטומאה של כהן גדול לא תעכב את אכילת השעיר.

ה. במזיד לא הורצה

פירש רש"י, שאפילו שגם במזיד הציץ מרצה, קנסו חכמים שלא לאכול את הבשר, אבל הבעלים נתכפרו, ועדיין מוכח ממה שמדרבנן לא הורצה, שטומאה דחוויה היא בציבור. והקשו התוספות מהי הראיה, והרי לענין אכילה כולם מסכימים שאין היתר בציבור. עוד הקשו שהרי גם לשיטה שדחוויה כל הנידון הוא לפני ההקרבה האם עדיף להקריב בטהרה, אבל לאחר שכבר הוקרב אין מחלוקת שזה לא נפסל מחמת הטומאה. ותירצו, שכאן הרי מדובר שנטמא הדם ולא הבשר, ובמקרה כזה הבשר נאכל, והראיה היא שלשיטה שדחוויה מובן שהחמירו לא לאכול את הבשר בגלל שהדם נטמא, אבל לשיטה שהותרה לא צריך להחמיר כל כך.

והריטב"א פירש שהראיה היא גם מזרקו בשוגג שצריך ריצוי ציץ, שאם טומאה הותרה מדוע זה תלוי בריצוי ציץ, אלא שדחוויה היא ולכן מועיל רק על ידי ריצוי ציץ.

ו. על מה הציץ מרצה וכו'

כתב ה^הנתיבות הקודש (מנחות כה.), שמלשון המשנה (שם) 'נטמא הקומץ והקריבו הציץ מרצה' משמע, שלכתחילה אסור להקריב בטומאה, ובדיעבד אם הקריב הציץ מרצה. והוסיף שאולי מדאורייתא מותר אף לכתחילה ורק מדרבנן אסרו לכתחילה, וכן כתב רש"י בגיטין (ד,ד), שמדאורייתא מותר לכתחילה לזרוק, ומדרבנן לכתחילה לא יקריב.

א. דכל טומאת מת בציבור רחמנא שרייה

כתב רש"י, אבל זבין ומצורעין נדות ויולדות שטומאתו יוצא עליו מגופו לא הותרה, ובעל נדה כנדה. ומבואר שטומאה שהיא יוצאת מגופו, אין בה את הדין של טומאה הותרה בציבור, ומשמע ברש"י שעל שאר הטומאות שאינם טומאת מת, כגון טומאת נבילה ושרץ יש את הדין של טומאה הותרה בציבור. ויש לדון, מה הדין במי שנטמא ממגע הזב, האם דינו כטומאה היוצאת מגופו כי אצל מי שטימא אותו זה יוצא מגופו, ולא יהיה בה היתר בציבור, או שדינו כטומאה שמחמת מגע בטמא וכמו במגע שרץ, ויהיה את ההיתר בציבור. (ואין להביא ראיה מבעל נדה, ששם יש לימוד שדינו שוה לנדה. וכמו כן אין להוכיח להיפך ממה שצריך פסוק אף שלכאורה זה טומאת מגע, כי באמת בועל נדה אינו טומאת מגע, שהרי זה מגע בית הסתרים, וכן שטמא שבעה והנוגע בנדה טמא טומאת ערב, אלא זה טומאה חדשה, ואי אפשר ללמוד ממנה על טומאת מגע).

אבל הרמב"ם (ביאת מקדש פ"ד הי"ב) כתב, שרק בטומאת מת יש את הדין שטומאה הותרה בציבור, אבל בשאר הטומאות, וגם טומאת מגע שרץ ונבילה, אין בהם את הדין של טומאה הותרה בציבור.

ב. קתני מיהת אומר ומביאין אחרת תחתיה

דן הגבורת ארי, האם הראיה של רב ששת שלא כרב נחמן, היא רק לפי הלשון השניה שאפילו באותו בית אב יכולים הטמאים לעבוד, אבל ללשון הראשונה שבאותו בית אב עובדים רק הטהורים, אם כן להביא מנחה אחרת זה דומה לאותו בית אב. או שהראיה היא לשתי הלשונות, כי להביא מנחה אחרת זה דומה לבית אב אחר. והמנחת חינוך (ש"ב ט') פירש שהראיה היא נגד שתי הלשונות של רב נחמן.

ג. מודינא היכא דאיכא שיריים לאכילה

כתב רש"י, שמכיון שקרבן שקרב בטומאה אינו נאכל, לכן עדיף להקריב בטהרה בשביל שיהיה ניתן לאכול את השיריים. והתוספות (ד"ה אמר) הקשו סתירה בדברי רבא האם אומרים טומאה דחוויה בציבור או הותרה, ותירצו שמה שסובר דחוויה הוא בקרבן פסח, וטרחו לבאר מדוע פסח שונה. והקשה השער המלך (ביאת מקדש פ"ד הי"ד), שהרי ודאי פסח שונה כיון שצריך לאכלו, ואולי זהו הטעם שרבא סובר שבפסח עדיף טהורים. ותירץ, שאפילו שכל הקרבנות שקרבו בטומאה